

UNIVERSITATEA PITEȘTI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI ADMINISTRATIVE

NOUA REGLEMENTARE A INSTITUȚIEI EXTRĂDĂRII

Studentă: TUFEANU DANIELA
Anul II, Administrație Publică

Coordonator:
Profesor univ. dr. **BROI ALEXANDRU**

1. SCURT ISTORIC

Instituția extrădării în dreptul român apare de la sfârșitul secolului al XIX – lea.

Recent România a cerut extrădarea unor ofițeri taiwanezi de pe nava „ Maersk – Dubai”, acuzați de uciderea a trei pasageri clandestini români, pe care i-a abandonat pe mare, în apele teritoriale canadiene. Cererea a fost fundamentată pe un tratat încheiat între Marea Britanie și România, datând încă **din anul 1893**, în baza căruia Canada este considerată parte a Commonwealth-ului.

Însă cele mai elocvente izvoare despre instituția extrădării sunt cele de la începutul secolului XX, respectiv Constituția Regatului României din 1923, unde, în Titlul II, art. 32 se spune: „ **Extrădarea refugiaților politici este oprită**”.

La 20 aprilie 1929 se semnează un Protocol privind considerarea infracțiunilor de falsificare de monedă ca infracțiuni de drept comun, **în ceea ce privește extrădarea**, iar la 3 mai 1930 Regele semnează **Decretul 1460** privind promulgarea legii privind ratificarea Protocolului.

Codul Penal din 1936, denumit și Codul Penal Carol al II-lea, stipulează, în capitolul IX, articolul 634, alineatele 1-6 condițiile de fond, condițiile privitoare la infracțiune, pedeapsă și cu privire la urmări.

Codul penal român din 1968, în articolele 6 și 9 are reglementări privitoare la extrădare.

Astfel, potrivit art. 6 alin. 2, „ Pentru infracțiunile îndreptate împotriva intereselor statului român sau contra unui cetățean român, infractorul poate fi judecat și în cazul în care s-a obținut extrădarea lui”. În art. 9 denumit „ **Extrădarea**” se prevede că aceasta se acordă sau poate fi solicitată pe bază de convenție internațională, pe bază de reciprocitate și, în lipsa acestora, în temeiul legii.

Prima **lege** privind extrădarea este **Legea nr. 4/1971**

Constituția României din anul 1991, în articolul 19, alineatele 1 și 2 stipulează: „ Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România” și „ Cetățenii străini și apatrizii pot fi extrădați numai în baza unor convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate”

Parlamentul României a ratificat și a fost publicată în Monitorul Oficial, partea I, la data de 14.05.1997, **Convenția europeană de extrădare**, din 13 decembrie 1957, precum și cele două protocoale adiționale la aceasta, din 1975 și 1978.

Doamna profesoară **Rodica-Mihaela Stănoiu** spunea:

„Extrădarea apare ca un act bilateral ce intervine între două state: unul pe teritoriul căruia se află infractorul refugiat și căruia i se adresează cererea de extrădare (statul solicitat) și altul care este interesat în pedepsirea infractorului și care adresează în acest scop cererea de extrădare (statul solicitant). Prin finalitatea sa, extrădarea este deci un act de asistență judiciară internațională în materie penală, prin care un infractor este transferat dintr-un stat în altul pentru a fi tras la răspundere pentru infracțiunea săvârșită.” (1)

România a încheiat convenții de asistență juridică cu mai multe state, și anume: Albania, Algeria, Belgia, Bulgaria, Republica Populară Democrată Coreeană, Cuba, Franța, Germania, Grecia, Italia, Maroc, Mongolia, Polonia, Rusia, Siria, Tunisia, Turcia, Ungaria.

Cel de-al VIII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților a aprobat tratatul tip extrădare. Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat acest Tratat prin Rezoluția nr. 45/116 din 14 septembrie 1990, invitând statele membre să colaboreze, în cadrul unor aranjamente bilaterale și multilaterale, în vederea întăririi măsurilor de prevenire a criminalității și de întărire a procesului de justiție penală. (2)

1. Stănoiu, Rodica Mihaela - „ Asistența juridică internațională în materie penală” (București, Editura Academiei R.S.R., 1977, pag.99)

2. Boroș, Alexandru – „ Drept penal. Parte generală”, Ed. All Back, București, 2000, pag. 59

În anul 2001, vrând să-și alinieze legislația cu cea europeană, Parlamentul României a promulgat **Legea nr. 296** din 7 iunie (2001) privind extrădarea, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 326/18.06.2001.

2. ANALIZA EXTRĂDĂRII

Legea nr. 296/2001 este structurată în șase capitole, fiecare capitol fiind la rândul său împărțit în secțiuni.

Capitolul I reglementează obligația de a extrăda, preeminența dreptului internațional și declarația de reciprocitate.

Referitor la obligația de a extrăda, art. 1 din lege prevede că România acceptă să predea, la cererea de extrădare a unui stat, persoanele aflate pe teritoriul său și care sunt urmărite penal sau trimise în judecată pentru o infracțiune ori sunt căutate în vederea executării unei pedepse de către autoritățile judiciare ale statului solicitant.

Astfel, domnul profesor **Constantin Bulai** (2) remarca: „Extrădarea este actul prin care un stat, pe al cărui teritoriu s-a refugiat un infractor, predă (remite) la cererea altui stat pe acel infractor pentru a fi judecat ori pus să execute pedeapsa la care fusese condamnat de instanțele aceluia stat.

Extrădarea este o instituție utilă în lupta împotriva fenomenului infracțional. Fără utilizarea ei nu s-ar putea înfăptui sancționarea prin aplicarea legii penale în temeiul principiului teritorialității, în cazurile în care, după săvârșirea infracțiunii pe teritoriul țării, infractorul a reușit să-l părăsească. De asemenea, nu s-ar putea realiza aplicarea legii penale în temeiul principiilor personalității și realității legii penale.”

Potrivit art. 3 alin. 2 proiectul de înțelegere (pentru declarația de reciprocitate dată de statul solicitant) se

3.C. Bulai - „Drept penal. Parte generală”, vol. I, București, 1979, pag. 195 și urm.

negociază din partea statului român de Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Externe.

Capitolul II, privind condiții pentru extrădare, are cinci secțiuni:

- a) Condiții privitoare la persoană;
- b) Condiții privitoare la fapte;
- c) Condiții privitoare la pedeapsă;
- d) Condiții privitoare la competență;
- e) Condiții privitoare la procedură

a. Condiții privitoare la persoană;

Persoanele supuse extrădării (art. 4) sunt acelea a căror predare este solicitată de un alt stat în care sunt urmărite penal sau sunt trimise în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni ori sunt căutate în vederea executării unei pedepse penale

Persoanele exceptate de la extrădarea din România, potrivit art. 5, sunt :

- Cetățenii români;
- Persoanele cărora li s-a acordat dreptul de azil în România;
- Persoanele străine care au imunitate de jurisdicție;

Extrădarea oricărei alte persoane străine poate fi refuzată sau amânată, dacă predarea acesteia este susceptibilă să aibă consecințe de o gravitate deosebită pentru ea, în special din cauza vârstei sau a stării sale de sănătate.

Calitate de cetățean român sau de refugiat politic în România se apreciază la data hotărârii asupra executării.

Obligații în cazul neextrădării

Refuzul extrădării propriului cetățean ori a refugiatului politic obligă statul român ca la cererea statului solicitant să supună cauza autorităților sale judiciare competente, astfel încât să se poată exercita urmărirea penală și judecata, dacă este cazul.

În cazul în care România optează pentru soluția refuzului extrădării unui străin, învinuit sau condamnat în alt stat pentru

infracțiuni grave **sau pentru cele incriminate prin convenții internaționale** care nu impun un alt mod de represiune, examinarea propriei competențe și exercitarea, dacă este cazul, a acțiunii penale se fac din oficiu, fără excepție și fără întârziere. Autoritățile române hotărăsc în aceleași condiții ca și pentru orice infracțiune cu caracter grav prevăzută și pedepsită de legea română (art. 7 alin. 2).

b. Condiții referitoare la faptă

Dubla incriminare

Extrădarea poate fi admisă numai dacă fapta pentru care este învinuită sau a fost condamnată persoana a cărei extrădare se cere este prevăzută ca infracțiune atât de legea statului solicitant cât și de legea statului solicitat.

Infracțiuni politice

Extrădarea nu se acordă dacă infracțiunea pentru care este cerută extrădarea este considerată de statul solicitat ca infracțiune politică sau ca faptă conexă unei asemenea infracțiuni.

Atentatul la viața unui șef de stat sau a unui membru al familiei sale nu este considerat infracțiune politică.

Nu sunt considerate infracțiuni politice : crimele împotriva umanității și alte violări similare ale legii războiului, precum nici un act de natură teroristă.

Infracțiuni militare

Extrădarea motivată de infracțiuni militare care nu constituie infracțiuni de drept comun este exclusă din câmpul de aplicare al prezentei legi.

Infracțiuni fiscale

În materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, extrădarea va fi acordată între statele părți la Convenția europeană de extrădare și la protocoalele sale.

c. Condiții privitoare la pedeapsă

Gravitatea pedepsei

România acordă extrădarea , în vederea urmăririi sau judecării, numai pentru fapte a căror săvârșire atrage, potrivit legislației statului solicitant, o pedeapsă privativă de libertate mai mare de 2 ani, iar în vederea executării unei sancțiuni penale, numai dacă aceasta este mai mare de 1 an (art. 12)

Pedeapsa capitală

Articolul 13 din lege prevede că dacă fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită cu moartea de către lege statului solicitant, extrădarea nu va putea fi acordată decât cu condiția ca statul respectiv să comuteze pedeapsa.

Pedeapsa cu suspendarea executării

Fracțiunea de pedeapsă rămasă de executat trebuie să corespundă exigențelor de gravitate de la art. 12 pentru acordarea extrădării.

Locul săvârșirii infracțiunii

Când infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului statului solicitant, extrădarea poate fi refuzată.

d. Condiții privitoare la competență

România poate să refuze extrădarea persoanei reclamate pentru o infracțiune care, potrivit legislației române, a fost săvârșită în totul sau în parte pe teritoriul său.

Când infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului statului solicitant, extrădarea va putea fi refuzată numai dacă legislația statului român nu autorizează urmărirea unei infracțiuni de același fel, săvârșită în afara teritoriului său, ori nu autorizează extrădarea pentru infracțiunea care face obiectul cererii.

e. Condiții privitoare la procedură

Extrădarea se poate refuza și pentru următoarele considerente:

- Urmăririi în paralel;
- Lipsa plângerii prealabile;

- Dreptul la apărare;
- Judecarea în lipsă;
- Non bis in idem;
- Prescripție;
- Amnistie;
- Grațiere

Capitolul III se referă pe larg la **procedura extrădării**.

Cererea de extrădare, potrivit art. 24 din lege, **trebuie formulată în scris** de autoritatea competentă a statului solicitant și se adresează Ministerului Justiției din România.

În sprijinul cererii se vor prezenta **documente** referitoare la hotărâri judecătorești, expunerea faptelor, dispoziții legale aplicabile. La cerere, ulterior, se vor comunica și informații suplimentare.

Cererea de extrădare și actele anexe ajung la **Ministerul Justiției**, care le examinează, sub aspectul reciprocității pentru extrădare, al existenței unui impediment în angajarea procedurii. În cel mult **5 zile** Ministerul Justiției transmite **cererea și actele anexe Parchetului competent**.

În **24 de ore** de la primirea cererii de extrădare și actelor anexe, Parchetul trebuie **să identifice și să aresteze în vederea extrădării persoana reclamată**. Cel reclamat este **depus apoi la penitenciar**, după care procurorul sesizează de îndată **Curtea de Apel** competentă. Aceasta, în complet format din doi judecători, **examinează și se pronunță asupra stării de arest în scop de extrădare**.

Art. 33 reglementează arestarea provizorie, pe care autoritățile competente ale statului solicitant o pot cere chiar înainte de formularea cererii de extrădare.

Procedura extrădării la Curtea de Apel este reglementată în art. 34. **La primul termen** instanța procedează la **luarea interogatoriului persoanei extrădabile**, care va fi asistată gratuit de un interpret și de un avocat din oficiu, dacă nu există un avocat ales.

După interogatoriu, **persoana extrădabilă poate să opteze fie pentru extrădarea voluntară, fie pentru continuarea procedurii**, în caz de opunere la extrădare.

Conform art. 37 din lege, Curtea de Apel, după examinarea cererii de extrădare, poate să dispună fie **conexarea dosarelor** (în cazul concursului de cereri), fie **amânarea soluționării cererii pentru informații suplimentare**, fie **să constate prin sentință dacă sunt sau nu sunt întrunite condițiile extrădării**. În acest ultim caz, când Curtea de Apel constată că sunt îndeplinite condițiile de extrădare, **hotărăște admiterea cererii de extrădare**. Sentința poate fi atacată cu recurs.

Referitor la **extrădarea activă**, solicitarea extrădării se face de către statul român unui stat străin la propunerea motivată a procurorului competent sau a președintelui instanței competente, după caz.

Soluțiile procurorului sau judecătorului privind propunerea de a se cere extrădarea sunt înaintate Procurorului General competent sau Ministerului Justiției.

Ministerul Justiției, dacă socotește că extrădarea propusă este fondată, definitivează și semnează cererea de extrădare, după care aceasta și actele anexe se transmit statului solicitat.

În **capitolul IV** sunt reglementate **efectele extrădării**.

Partea română va face cunoscută de urgență părții solicitante soluția adoptată asupra extrădării, comunicându-i totodată un extras de pe decizia definitivă.

Așa cum prevede art. 45 alin. 4, locul predării va fi, de regulă, un punct de frontieră al statului român.

Sunt reglementate în continuare reextrădarea, predarea amânată sau condiționată, remiterea de obiecte și tranzitul.

În art. 50 – 52 sunt precizate obligațiile statului român solicitant.

Dacă extrădatul urmează să execute o pedeapsă definitivă, el va fi depus la penitenciar.

Potrivit regulii specialității, persoana care va fi predată ca efect al extrădării nu va fi nici urmărită, nici judecată, nici

deținută în vederea executării unei pedepse, nici supusă oricărei alte restricții, a libertății sale individuale, pentru orice fapt anterior predării, altul decât cel care a motivat extrădarea.

Capitolul V reglementează **extrădarea aparentă**, cu referire la crime internaționale grave, când cererea de extrădare se examinează printr-o procedură legală distinctă, și fraudă la extrădare. Potrivit acesteia din urmă, predarea unei persoane prin expulzare, readmisie, reconducere la frontieră sau altă măsură de același fel este interzisă, ori de câte ori ascunde voința de a se eluda regulile de extrădare.

După publicarea în Monitorul Oficial (partea I) a Legii nr. 296/2001, dispozițiile Legii nr. 4 din 18 martie 1971 s-au abrogat.

3. ÎN LOC DE CONCLUZII

Pentru a sublinia importanța pe care o are instituția expulzării, cred că nu este mai convingător altceva decât o speță rezolvată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Reclamantul, Jens Soering, cetățean german, s-a născut la data de 01.08.1966, în momentul acela aflându-se într-o închisoare din Regatul Unit, așteptând extrădarea în Statele Unite ale Americii, unde trebuia să fie judecat în statul Virginia, pentru două infracțiuni de omor, susceptibile de pedeapsa capitală.

Tânărul se confruntase cu posibilitatea unei detenții prelungite în „ Culoarul morții”. Recunoscând că pedeapsa capitală nu este în sine nelegală în S.U.A., Curtea a statuat că supunerea reclamantului la „ sindromul culoarului morții” ar fi contrar drepturilor ce îi sunt garantate de art. 3 și că Regatul Unit ar fi astfel răspunzător față de dispozițiile Convenției.

„ Extrădarea cuiva în aceste condiții ar fi împotriva standardelor justiției europene și contrară ordinii publice în Europa.” (4)

4. „Hotărâri ale Curții Europene ale Drepturilor Omului”, Editura Polirom, 2000, pag. 261

BIBLIOGRAFIE

- 1. Constituția României din 1923**
- 2. Constituția României din 1991**
- 3. Codul Penal Român**
- 4. Legea nr. 296/2001 (Anexa 1)**
- 5. Convenția europeană de extrădare (Anexa 2)**
- 6. Protocol adițional – 1975 (Anexa 3)**
- 7. Protocol adițional – 1978 (Anexa 4)**
- 8. ***** „ Hotărâri ale Curții europene ale drepturilor omului”, Editura Polirom, 2000, pag. 238 – 261**
- 9. ***** „Culegere de practică judiciară în materie penală”, Editura Rosetti, București, pag. 52**
- 10. ***** Revista „ Dreptul”, nr. 12/1997, pag. 108**
- 11. Boroi, Alexandru – „ Drept penal. Parte generală”, Editura AllBack, București, 2000, pag 58 - 62**
- 12. Bulai, Constantin – „ Drept penal. Parte generală”, vol. I, București, 1979, pag. 105 și urm.**
- 13. Stănoiu, Rodica- Mihaela - „ Asistența juridică internațională în materie penală”, Editura Academiei R.S.R., București, 1977, pag. 99**
- 14. Boghirnea, Iulia – „ Drept constituțional. Caiet de seminar”, Editura Universității din Pitești, 2001, pag. 23**